

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Uppföljning Internkontrollplan 2025

Förlag till beslut

- Rapporten godkänns.
- Förvaltningen får i uppdrag att vidta de föreslagna åtgärderna för att förhindra framtida brister.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden gjort en internkontroll och granskat 480 registrerade anmälningar om kränkande behandling till huvudman från 2024, varav sju gällde förskolan. Vissa skolor har inte lämnat in några eller endast enstaka anmälningar, vilket tyder på att skollagens krav troligen inte har följts fullt ut.

Rekommendationen är att all personal från och med 1 april 2025 ska registrera anmälningar om kränkande behandling i journalsystemet Prorenata via digitala händelserapporter. Syftet är att skapa en rättssäker och enhetlig dokumentation samt förenkla administrationen. För mer komplicerade fall finns även särskilda utredningsunderlag. I internkontrollen framkommer även vikten av kontinuerlig kompetensutveckling och tydliga rutiner för personalen, så att varje incident hanteras korrekt och effektivt. Förvaltningen avser att arbeta enligt dessa riktlinjer för att förhindra framtida brister.

Ärendebeskrivning

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Förskollärare, lärare eller annan personal som får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten måste anmäla det till rektorn. Rektorn måste i sin tur anmäla händelsen vidare till huvudmannen. Samma anmälningsskyldighet gäller för personalen och rektorn om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.

Barn- och utbildningsnämnden har delegerat till rektor, att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens beslut utgör vägledande praxis som anger att personal och

rektor inte ska göra någon värdering eller förhandsbedömning av en händelse, utan att anmälan alltid ska ske. Bedömning görs först efter att händelsen har utretts. Skolinspektionen har även klargjort att anmälningsskyldigheten för personal och rektor gäller oavsett om vårdnadshavare, barn eller elever motsätter sig en anmälan.

Bedömningen av vad som utgör kränkande behandling inom förskolan kan vara komplex. Enligt förarbeten, Skolinspektionen och Barn- och elevombudet är det svårt att dra tydliga gränser. Vissa konflikter mellan barn i förskolan behöver inte alltid klassas som kränkningar enligt gällande regelverk, även om de ska motverkas. Det kan vara utmanande att avgöra vilka situationer som omfattas av 6 kap. skollagen och vilka som hanteras inom ramen för förskolans tillsynsansvar. Skolinspektionen har påpekat att det ofta är svårt att fastställa om ett barn i förskolan är medveten om konsekvenser av sitt beteende. Det kan också vara svårt för barn som känt sig utsatta att uttrycka känslan av att vara kränkt.

För att säkerställa efterlevnad av gällande lagkrav har barn- och utbildningsnämnden initierat en internkontroll av skolornas arbete med kränkande behandling under 2024. Granskningen har genomförts genom en totalgenomgång av samtliga anmälningar om kränkande behandling som inkommit till huvudmannen.

Antal anmälningar till huvudman 2024

År 2024 registrerades totalt 480 anmälningar hos huvudmannen. Sju av dessa gällde förskolan, medan resten avsåg grundskolan, anpassade grundskolan och anpassade gymnasiet. Av 32 grundskolor har sju inte lämnat in någon anmälan, medan fem skolor har inkommit med en anmälan vardera.

Det är känt att det kan vara svårt att bedöma vad som utgör kränkande behandling inom förskolan, och det är positivt att anmälningar även förekommer i denna skolform. Det bör dock noteras att vissa förskoleområden inte alls finns representerade i rapporteringen.

Det är osannolikt att sju grundskolor inte har behövt hantera någon incident av kränkande behandling. På samma sätt är det föga troligt att endast enstaka incidenter har uppstått under läsåret.

Att några verksamheter inte har rapporterat några händelser, eller endast en, indikerar att skyldigheterna enligt skollagen sannolikt inte har uppfyllts.

Grundskola	Antal
Alléskolan	9
Anpassad grundskola	4
Anpassade gymnasiet	3

Dalhem skola	0
Endre skola	1
Eskelhem skola	1
Fole skola	1
Fårösundskolan	0
Garda skola	4
Gråboskolan	11
Havdhem skola	2
Humlegårdskolan	1
Högbyskolan	40
Klinteskolan	6
Kräklingbo skola	2
Lyckåkerskolan	1
Lärbro skola	0
Norrbackaskolan	8
Polhemskolan	0
Resursskolan	0
Romaskolan	4
S:t Hansskolan	7
Sanda skola	0
Solbergaskolan	44
Solklintskolan	16
Stenkyrka skola	55
Stånga skola	8
Södervärnskolan	116
Terra Novaskolan	52

Tjelvarskolan	9
Vänge skola	0
Väskinde skola	30
Västerhejde skola	37
Öja skola	0
Förskoleområde	Antal/förskolans namn
Norra Gotland	1 Slite fsk
Norra Visby	1 Forellen 1 Väskinde fsk
Östra Visby	1 Klubbsvampen 1 Vitkålen
Västra Visby	0
Sydöstra Visby	1 Bogen 1 Kabyssen
Södra Visby	0
Mellersta Gotland	0
Södra Gotland	0
Summa	480 totalt varav 7 förskola

Bedömning

Granskningen visar att skolorna under 2024 har haft brister i sina rutiner för att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Detta utesluter dock inte att åtgärder för ingripande och uppföljning har vidtagits på skolnivå. Avsaknaden av dokumentation visar emellertid ett behov av att stärka kunskapen om skollagens krav inom skolorganisationen. Det är avgörande att identifiera var i processen det finns kunskapsluckor. Personal som arbetar nära eleverna ska kunna göra korrekta bedömningar om vad som bör rapporteras till rektor, och rektorer behöver vara medvetna om vikten av att anmäla ärenden till huvudman.

Det finns flera bakomliggande orsaker till de identifierade bristerna. Bland annat har det förekommit en felaktig uppfattning om att anmälningar endast ska göras när rektor bedömer att det rör sig om kränkande behandling. Det har också framkommit att personal i vissa fall rapporterat incidenter i avvikelssystemet Stella, snarare än genom de särskilda händelserapporter som är avsedda för skolorna. Detta medför en risk för underrapportering eftersom anmälningarna registrerats i ett system som inte är utformat för ändamålet.

Med anledning av de granskningar som Skolinspektionen genomfört på flera skolor framkommer det även i intervjuer att medarbetare avstår från att anmäla kränkningar till rektor. Rutinerna behöver stärkas från medarbetare till rektor för att säkerställa elevernas trygghet och rättighet i skolan.

Rekommendation för att åtgärda bristen

Från och med den 1 april 2025 registrerar personalen anmälningar om kränkande behandling genom att upprätta händelserapporter i journalsystemet Prorenata. Samtliga händelserapporter sammanställs till statistik som är tillgänglig för förvaltningen och vidarebefordras till huvudman.

Syftet med systembytet är att säkerställa likvärdig och rättssäker dokumentation samt att underlätta administrationen för rektorer. På regionens *Insidan* finns nu en digital händelserapport för personal att använda vid rapportering till rektor. Händelserapporten är utformad för att ge rektor den information som behövs för att kunna bedöma och hantera ärendet.

För komplicerade fall, som kräver en djupare utredning innan bedömning, finns ett särskilt framtaget utredningsunderlag. Underlaget bygger på de frågor Skolinspektionen och Barn- och elevombudet använder vid sina egna utredningar. Både händelserapport och utredningsunderlag sparas i journalsystemet vilket underlättar det systematiska arbetet på skolan.

För att ytterligare stärka arbetet med att hantera och förebygga kränkande behandling i förskolan och grundskolan bör fokus läggas på en systematisk kompetensutveckling för personalen. Genom regelbundna utbildningar om vad som definieras som kränkande behandling enligt lagstiftningen och praktiska verktyg för att identifiera sådana händelser, kan personalens förmåga att hantera dessa frågor förbättras. Etablerandet av en tydlig policy kring anmälningar och uppföljning, samt en ökad tillgång till stöd från specialister vid komplicerade fall, kan också bidra till att höja kvaliteten i arbetet och säkerställa att varje incident behandlas rättvist och effektivt.

Bedömningen är att förvaltningen kommer att arbeta i enlighet med den föreslagna rekommendationen för att förhindra framtida brister.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-08

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling

Skickas till
Regionstyrelsen